

อย่าหลงเชื่อการโฆษณาเกินจริง

แปลโดย อุดม ลิขิตวรรณวุฒิ

ในเวบไซต์ HIV cure (<http://hivcure.com.au>) มีบทความ “อย่าหลงเชื่อการโฆษณาเกินจริง: แกมโมราไม่ใช่การรักษาการติดเชื้อเอชไอวีให้หาย” (Don't believe the hype: Gammora is not an HIV cure) โดย พญ. มิแรนดา สมิธ (Dr. Miranda Smith) เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2561 เกี่ยวกับการแถลงข่าวของบริษัทยาจากประเทศอิสราเอลเกี่ยวกับการรักษาการติดเชื้อเอชไอวีให้หายซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้¹

“อย่าหลงเชื่อการโฆษณาเกินจริง: แกมโมราไม่ใช่การรักษาการติดเชื้อเอชไอวีให้หาย”

การเผยแพร่ข้อมูลสามารถทำได้ง่ายด้วยอินเทอร์เน็ตและบัญชีทวิตเตอร์ เมื่อเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการรักษาการติดเชื้อเอชไอวีให้หายแล้วการแยกแยะวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพและที่เป็นเรื่องจริงออกจากความต้องการความสนใจโดยการโฆษณาที่บิดเบ่งข้อมูลและเกินความจริงอย่างมากมายนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก

เรื่องของ “แกมโมรา” (Gammora) เป็นอุทาหรณ์ที่สอนเกี่ยวกับความจริงนี้

การแอบอ้างที่ผิดอย่างสิ้นหาลาม

ในปลายเดือนตุลาคม ซ็อน เมดิคอล (Zion Medical) ซึ่งเป็นบริษัทหนึ่งจากประเทศอิสราเอลออกแถลงข่าวอธิปไตยถึงผลของการวิจัยระยะที่ 1/2a การวิจัยทางคลินิกขนาดเล็ก โครงการหนึ่งเกี่ยวกับสารที่ทำจากเปปไทด์ (peptide-based) ที่เรียกว่า “แกมโมรา” (Gammora)

พวกเขาอ้างว่าแกมโมร่ากำจัดเอชไอวีได้ถึง 99% ภายในสี่อาทิตย์และมีศักยภาพที่จะรักษาคนไข้ที่ติดเชื้อเอชไอวีให้หายได้

การรักษาเอชไอวีนั้นเป็นการใช้ยาต้านไวรัสที่หยุดไวรัสไม่ให้แบ่งตัวเพิ่มขึ้น แต่ปัญหาอยู่ที่ว่ายาต้านไวรัสทั้งหลายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถกำจัดไวรัสที่หลบซ่อนตัวอยู่และคือคงอยู่นั้นอย่างไม่มีกำหนด เราเรียกสิ่งนี้ว่าแหล่งสะสมเอชไอวี (HIV reservoir) และในขณะนี้เราไม่มีทางที่จะลดแหล่งสะสมนี้ได้ และไม่เป็นที่กระจ่างว่าแกมโมร่าทำงานเหมือนกับยาต้านไวรัสหรือว่าจะแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับแหล่งสะสมนี้โดยตรง - ดังนั้นจึงเกิดความสับสนเป็นอย่างมากต่อการเผยแพร่เกี่ยวกับยานี้

ผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้มีจำนวนที่น้อยมากและไม่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพวกเขาเลย เราไม่รู้ว่าผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นชายหรือหญิงหรือพวกเขาติดเชื้อเอชไอวีมานานเท่าไรแล้ว เราไม่รู้ว่าพวกเขาได้รับการรักษาด้วยอะไรมาก่อน สถานภาพของภูมิคุ้มกันของพวกเขาเป็นอย่างไร หรือพวกเขาอายุเท่าไร

นอกจากนั้นแล้วรายละเอียดต่างๆของการวิจัยนี้ยังไม่สมบูรณ์ เราไม่รู้ว่าผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสหรือไม่ รายละเอียดเกี่ยวกับการให้แกมโมร่าอย่างไรและมากแค่ไหนก็ยังไม่กระจ่างเช่นกัน

ในขั้นที่สองของการวิจัยผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับยาต้านไวรัสพร้อมกับแกมโมร่า หรือได้รับยาต้านไวรัสแต่เพียงอย่างเดียวไม่มีแกมโมร่า เป็นระยะเวลาสั้นๆเพียง 4-5 อาทิตย์ รายละเอียดนี้โดยตัวมันเองแล้วเป็นเรื่องที่น่ากังวลเพราะผู้เข้าร่วมการวิจัยบางคนได้รับยาต้านไวรัสเพียงชนิดเดียวเท่านั้น แทนที่จะเป็นสูตรมาตรฐานทองคำที่ใช้ยาต้านไวรัสสามชนิดร่วมกัน ในแถลงข่าวอ้างว่าคนไข้ที่ได้รับการรักษาทั้งสองร่วมกันพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถกดไวรัสไว้ได้อย่างยั่งยืนและมีปริมาณไวรัส (HIV-1 RNA) น้อยกว่า 300 ตัวต่อมล. (<300 copies/mL) และแสดงว่าปริมาณไวรัสลดลงถึง 99% จากระดับบรรทัดฐาน (baseline) ภายในสี่อาทิตย์ เราลองมาแกะข้อมูลนี้ดูกัน

สิ่งแรก การวัดไวรัสในเลือดไม่ได้หมายถึงการจัดการกับแหล่งสะสมเอชไอวี ผู้ที่มีเอชไอวีส่วนมากที่รักษาด้วยยาต้านไวรัสจะลงเอยด้วยการตรวจหาไวรัสในเลือดไม่ได้ ปัญหาสำหรับการรักษาการติดเชื้อเอชไอวีให้หายคือในคนที่ติดเชื้อและได้รับการรักษาจะยังคงมีไวรัสอยู่ภายในเซลล์ ในเลือด และเนื้อเยื่อ ไวรัสที่ยังหลงเหลืออยู่นี้จะวัดไม่ได้ในเลือด โดยวิธีการวัดที่ทำการเป็นประจำ ในการแถลงข่าวแกมโมร่าไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งสะสมเอชไอวี

ประการที่สอง ในแถลงข่าวไม่ได้เอ่ยถึงว่าเกิดอะไรขึ้นกับผู้เข้าร่วมที่ได้รับยาต้านไวรัสแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งทำให้เราไม่สามารถเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่มนี้ได้ อาจเป็นไปได้หรือไม่ว่ากลุ่มที่ได้รับยาต้านไวรัสแสดงผลที่เหมือนกับกลุ่มที่ได้รับแกมโมร่า?

ระยะเวลาการวิจัยทั้งหมดประมาณ 10 อาทิตย์ คงจะเรียกว่า “ยั่งยืน” ได้ค่อนข้างยากสำหรับการติดเชื้อเรื้อรังที่สามารถเป็นได้หลายหลายปี

ท้ายสุด การอ้างว่าปริมาณไวรัส “ลดลง 99%” จากระดับบรรทัดฐานนั้นชี้ช่องว่าผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสมาตั้งแต่ต้น การลดลักษณะนี้เป็นเรื่องที่มีอาจจะเกิดขึ้นกับผู้เริ่มรักษาด้วยยาต้านไวรัสเป็นครั้งแรก

การวิจัยนี้ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานทะเบียนการวิจัยทางคลินิกใดเลย ซึ่งหมายความว่าไม่มีข้อมูลที่เปิดเผยสำหรับสาธารณชนของการวิจัย โครงการนี้เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยหรือเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (recruitment criteria)

เรื่องก่อนหน้านั้นเป็นอย่างไร?

ขอลอยหลังไปหนึ่งก้าวและดูข้อมูลของการทดลองก่อนหน้าการวิจัย ในคนที่การวิจัยนี้ใช้เป็นฐาน

¹ จาก “Don't believe the hype: Gammora is not an HIV cure” โดย Miranda Smith ใน <http://hivcure.com.au/2018/11/20/dont-believe-hype-gammora-not-hiv-cure/>

มีบทความการทบทวนผลการวิจัย โดยผู้รู้เสมอกัน (peer reviewed article) ที่อ้างถึงการพัฒนาในระยะเริ่มต้นของสิ่งที่ในขณะนี้เรียกว่าแกม โมรา การทดลองในระยะต้นนั้นทำในเซลล์ต่อเนื่องของคน (human cell line)² ที่เรียกว่า 'H9' ที่ถูกทำให้ติดเชื้อ(เอชไอวี) ในห้องแล็บของทีมวิจัย บทความนี้เผยแพร่ในปี 2010 และเราไม่สามารถค้นพบเอกสารวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่นี้ถูกอ้างอิงสี่ครั้ง และไม่มีหลักฐานว่ายุทธศาสตร์นี้ถูกนำไปทดลองซ้ำ โดยกลุ่มวิจัยอื่น

แล้วตอนนี้จะเป็นอย่างไร?

การเผยแพร่ผลการวิจัยที่ได้รับการทบทวน โดยผู้รู้เสมอกันของข้อมูลจากการวิจัยทางคลินิกของแกม โมราจะเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดในการทบทวนผล การแถลงข่าวที่เต็มไปด้วยคำพูดที่ใช้กันอย่างแพร่หลายประปรายไปหมดนั้นเป็นการชี้หน้าที่ผิดและไม่ใช่วิธีที่จะสื่อสารความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อย่างแน่นอน

เรื่องนี้สอนอะไรให้เรา? แกม โมราไม่ใช่การรักษาการติดเชื้อเอชไอวีให้หาย

แกม โมรา: เรื่องจริงหรือการโฆษณาเกินจริง?

สามารถอ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปลความรายงานในสื่อมวลชนเกี่ยวกับการรักษาการติดเชื้อเอชไอวีให้หายได้ในบทความการแยกแยะข้อเท็จจริงจากเรื่องประดิษฐ์ขึ้นได้ที่ [sorting fact from fiction](#)

สำหรับความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับละครเรื่องแกม โมรานี้สามารถอ่าน 'การรักษาเอชไอวีให้หายคือ 'การต้มตุ๋นโดยตรง' - นักวิทยาศาสตร์กล่าว' (HIV cure 'smacks of quackery' - scientist ใน <https://www.news24.com/SouthAfrica/News/hiv-cure-smacks-of-quackery-scientist-20181106> และ 'แกม โมราไม่ได้รับการรักษาเอชไอวีให้หาย' (Gammora does not cure HIV ใน <http://www.aidsmap.com/Gammora-does-not-cure-HIV/page/3363143/> และ 'ผู้ผลิต 'ยาที่อาจรักษาเอชไอวีให้หาย' พยายามระงับความตื่นเต้นต่อยาใหม่' (Maker of 'potential HIV cure' moves to calm frenzy over new drug ใน <https://www.health24.com/Medical/HIV-AIDS/News/maker-of-potential-hiv-cure-moves-to-calm-frenzy-over-new-drug-20181107-2>

² เซลล์ต่อเนื่อง (cell line) หมายถึงเซลล์ที่เลี้ยงให้เติบโตและเพิ่มจำนวนได้อย่างต่อเนื่องอย่างไม่จำกัดภายนอกร่างกายสิ่งมีชีวิต เซลล์ทุกเซลล์ในเซลล์ไลน์เดียวกัน(เซลล์ต่อเนื่อง)มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ คือเป็น โคลน (Clone) ของกันและกัน เซลล์ไลน์ต่างชนิดกันจะมีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างกัน ซึ่งมีประโยชน์สำหรับการประยุกต์ใช้ในการศึกษาทางอณูชีววิทยา (จาก <http://www.thaiglossary.com/groups/biotech/browse/published/search/C/prefix>)